

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

03-06-125S

СИЛАБУС SYLLABUS	Фінансова грамотність Financial Literacy	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	BK08	
Освітній рівень Level of Education	Бакалаврський (перший) Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	16	Хімічна інженерія та біоінженерія Chemical Engineering and Bioengineering
Спеціальність Field of Study		Біотехнології та біоінженерія Biotechnology and Bioengineering
Освітня програма Degree Programme	Біотехнології, біоробототехніка та біоенергетика Biotechnologies, Biorobotics and Bioenergy	

РІВНЕ – 2025

Силабус навчальної дисципліни «Фінансова грамотність» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за

освітньо-професійною програмою «Біотехнології, біоробототехніка та біоенергетика» спеціальності 162 «Біотехнології та біоінженерія». Рівне. НУВГП. 2025. 16 с.

ОП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/31707/> .

Розробники силабусу: Грицина Олександр Олексійович, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри водопостачання, водовідведення та бурової справи.

Нікитенко Дмитро Валерійович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 7 від "20" грудня 2024 року.

Завідувач кафедри: Мартинов Сергій Юрійович, доктор технічних наук, професор.

Керівник (гарант) ОП: Грицина Олександр Олексійович, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри водопостачання, водовідведення та бурової справи.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 4 від "21" січня 2025 року.

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: Макаренко Руслан Миколайович, кандидат технічних наук, професор.

© Грицина О.О., 2025
© Нікитенко Д.В., 2025
© НУВГП, 2025

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ навчальної дисципліни «Фінансова грамотність»	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Біотехнології, біоробототехніка та біоенергетика
Спеціальність	162 Біотехнології та біоінженерія
Рік навчання, семестр	3 рік, 6 семестр
Кількість кредитів	3,0 кредитів ЄКТС
Лекції:	16 години
Лабораторні роботи:	-
Практичні заняття:	14 годин
Самостійна робота:	60 годин
Курсовий проєкт	-
Форма навчання	денна
Форма підсумкового контролю	залік

Мова викладання	державна
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА	
	Грицина Олександр Олексійович, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри водопостачання, водовідведення та бурової справи
Вікіситет	Грицина Олександр Олексійович
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-6390-7959
Як комунікувати	email: o.o.hrytsyna@nuwm.edu.ua Актуальні оголошення в системі MOODLE
	Нікитенко Дмитро Валерійович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу
Вікіситет	Нікитенко Дмитро Валерійович
ORCID	https://orcid.org/0000-0003-4989-0879
Як комунікувати	email: d.v.nikytenko@nuwm.edu.ua Актуальні оголошення в системі MOODLE
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ	
Мета та завдання	

Метою дисципліни є формування базових знань та практичних навичок у сфері управління фінансами як на особистому, так і на організаційному рівнях. Студенти набувають здатність аналізувати економічні процеси, здійснювати фінансове планування, управляти ризиками та приймати обґрунтовані рішення в умовах ринкової невизначеності. Це сприяє розвитку критичного мислення, ініціативності та підприємницького підходу, що є важливими для сучасних спеціалістів у галузі біотехнологій, біоробототехніки та біоенергетики.

Завдання дисципліни:

1. Особисте фінансове планування та управління бюджетом

- Студенти розвивають вміння аналізувати власні доходи та витрати, формувати план особистого бюджету, встановлювати фінансові цілі та розробляти стратегії їх досягнення, що сприяє ефективному управлінню фінансовими ресурсами в особистому житті та в професійній діяльності.

2. Аналіз банківських та державних фінансових систем

- Завдання спрямоване на освоєння принципів функціонування банківських інструментів, ринків капіталу та державного бюджету. Студенти вчаться оцінювати вплив податкової політики, кредитних механізмів та державних фінансів на економічну стабільність, що дозволяє інтегрувати фінансові аспекти у формування технічних рішень у галузі біотехнологій.

3. Управління фінансовими ризиками та забезпечення фінансової безпеки

- Основне завдання – навчитися виявляти, аналізувати та мінімізувати ризики в фінансовій діяльності. Студенти розглядають сучасні методи захисту фінансових ресурсів, аналізують типи фінансових шахрайств і розробляють стратегії для забезпечення персональної та організаційної фінансової безпеки.

Ці завдання спрямовані на інтеграцію теоретичних знань із практичними навичками в управлінні фінансами, що відповідає як компетенційним вимогам освітньої програми, так і принципам студентоцентрованого підходу та академічної свободи.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course>

Передумови вивчення (місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

За своїм змістом дисципліна «Фінансова грамотність» базується на досвіді і знаннях студентів, здобутих при засвоєнні дисципліни ОК15 «Підприємницька діяльність» тощо.

Компетентності

K01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПР22. Вміти економічні аспекти під час формування технічних рішень.

ПР26. Виявляти ініціативу та підприємливість, бути критичним і самокритичним, вміти працювати як самостійно, так і в команді. Набуття практичних навичок із планування, організації, фінансового забезпечення та управління власною діяльністю.

Структура та зміст освітнього компонента

Освітня компонента складається з одного модуля, поділеного на два змістовних модулі.

Модуль 1. Фінансова грамотність.

Тема № 1. Фундаментальні економічні поняття. • Базові економічні поняття. Економічні потреби і добробут домогосподарств. Історія грошей та еволюція грошових відносин. Функції грошей та основні правила користування грошима.

Тема №2. Власні фінанси. • Добробут, багатство, бідність, «замкнене коло бідності». Психологічні особливості багатства та бідності. Особистий дохід як джерело і обмеження добробуту. Моделі поведінки домогосподарств. Оцінка впливу психології грошей на формування добробуту населення. Фінансове планування. Фінансові цілі. Поняття та класифікація надходжень. **(Практичне заняття: Планування особистих фінансів та аналіз бюджету)**

Тема №3. Банківські та небанківські інструменти. • Фінансова система та канали руху коштів. Фінансові посередники та фінансові послуги. Ринки капіталу та ринок грошей. Банки та банківська система. Банківські послуги. Види депозитів. Депозити в дорогоцінних металах. Особливості процентних ставок за депозитами. Гарантування банківських вкладів. Види кредитів: споживчі, бланкові, іпотечні кредити. Причини для позики та контроль за рівнем заборгованості. Вартість кредиту. **(Практичне заняття: Порівняльний аналіз банківських та небанківських фінансових інструментів)**

Тема №4. Державні фінанси. • Бюджет держави. Сутність податків та їх види. Податки на споживання. Податки на доходи. Податки на майно. Ухилення від оподаткування і перекладання податків. Видатки. Борг. Корупція. **(Практичне заняття: Моделювання державного бюджету та аналіз податкової системи)**

Змістовний модуль 2.

Тема №5. Фінансова безпека. • Фінансова поведінка. Типи ризиків та управління ними. Поняття та види ризиків. Схильність до ризику. Фінансова безпека та шахрайство. Фінансове шахрайство. Фізична крадіжка персональних даних. Шахрайство в онлайн. Крадіжки персональних даних за допомогою соціальної інженерії. Інші різновиди шахрайства: махінації з обміном валют, розіграшами, лотереями та кредитами на чуже ім'я. Фінансові піраміди. **(Практичне заняття: Ідентифікація фінансових ризиків і шахрайських схем: аналіз та профілактика)**

Тема №6. Біржова діяльність. • Види бірж. Форекс. Поняття валютного курсу та його види. Види біржових спекулянтів. Технічний аналіз. Фундаментальний аналіз. **(Практичне заняття: Аналіз біржових ринків: технічний і фундаментальний підходи)**

Тема №7. Інвестиційна діяльність домогосподарств. • Заощадження та їх джерела. Психологічні аспекти інвестування. Інвестиції: сутність та призначення. Оцінка вартості грошей в часі. Цінні папери та їх види. Фондовий ринок. Можливості отримання доходу від операцій з акціями та облігаціями. Стратегія та ризику інвестування. Інтернет-торгівля цінними паперами. Помилки інвесторів. **(Практичне заняття: Формування інвестиційного портфеля: оцінка ризиків та доходності)**

Тема №8. Страхування. • Страхування: зародження і розвиток. Потреба в страхуванні та особливості страхової діяльності. Учасники страхових відносин. Форми страхування. Умови та правила страхування. Види страхування. Особисте страхування. Страхування відповідальності. Страхування майна. Страхування життя. **(Практичне заняття: Аналіз страхових продуктів та розрахунок страхових премій)**

Тема	Лекції	Практичне заняття	Самостійна робота
Змістовний модуль 1			
Тема №1. Фундаментальні економічні поняття	2	-	8
Тема №2. Власні фінанси	2	2	8
Тема №3. Банківські та небанківські інструменти	2	2	8
Тема №4. Державні фінанси	2	2	8
Разом змістовний модуль 1	8	6	32
Змістовний модуль 2			
Тема №5. Фінансова безпека	2	2	7
Тема №6. Біржова діяльність	2	2	7
Тема №7. Інвестиційна діяльність домогосподарств	2	2	7
Тема №8. Страхування	2	2	7
Разом змістовний модуль 2	8	8	28
Разом освітня компонента	16	14	60

Теми практичних занять.

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
1.	Планування особистих фінансів та аналіз бюджету	1
2.	Порівняльний аналіз банківських та небанківських фінансових інструментів	1
3.	Моделювання державного бюджету та аналіз податкової системи	2
4.	Ідентифікація фінансових ризиків і шахрайських схем: аналіз та профілактика	2
5.	Аналіз біржових ринків: технічний і фундаментальний підходи	2
6.	Формування інвестиційного портфеля: оцінка ризиків та доходності	2
7.	Аналіз страхових продуктів та розрахунок страхових премій	2
8.	Планування особистих фінансів та аналіз бюджету	
Разом освітня компонента		14

Завдання для самостійної роботи (по 7-8 годин на кожен тему):

Тема №1. Фундаментальні економічні поняття

Завдання:

- Проведіть огляд базових економічних понять, зокрема: економічних потреб, добробуту домогосподарств, історії грошей, їх еволюції, основних функцій і правил користування грошима.
- Сформууйте ментальну карту (mind map) або схематичне зображення, що ілюструє взаємозв'язок цих понять.
- Підготуйте короткий звіт (2–3 сторінки), в якому узагальніть основні концепції та продемонструйте приклади історичних змін у сфері грошових відносин.

Тема №2. Власні фінанси

Завдання:

- Ознайомтеся з літературою щодо особистого фінансового планування, дослідіть поняття добробуту, багатства, бідності та «замкненого кола бідності».
- Проаналізуйте психологічні аспекти впливу грошей на добробут домогосподарств.
- Розробіть кейс-стаді (гіпотетичний сценарій) із розробкою бюджету окремої родини або молодого фахівця, враховуючи визначення фінансових цілей, класифікацію надходжень і планування витрат.
- Підготуйте звіт із висновками та рекомендаціями щодо покращення фінансового планування.

Тема №3. Банківські та небанківські інструменти

Завдання:

- Дослідіть механізми руху коштів у фінансовій системі з акцентом на роботу банків та фінансових посередників.
- Порівняйте основні характеристики банківських депозитів (у тому числі депозити в дорогоцінних металах), види кредитів та їх вартість із аналогічними небанківськими інструментами.
- Створіть порівняльну таблицю, що ілюструє ключові відмінності між різними фінансовими інструментами, та підготуйте звіт (2–3 сторінки) з аналізом переваг і ризиків кожного з них.

Тема №4. Державні фінанси

Завдання:

- Вивчіть основні компоненти державного бюджету: видатки, доходи, податкову систему (податки на споживання, доходи, майно) та механізми гарантування податкових надходжень.
- Складіть модель (симуляцію) планування бюджету для умовного державного рівня або регіону з зазначенням основних доходних та витратних статей.
- Підготуйте аналітичний звіт (2–3 сторінки), у якому аргументовано обґрунтуйте вибір певних підходів до управління державними фінансами та

їх вплив на економічну стабільність.

Тема №5. Фінансова безпека

Завдання:

- Ознайомтеся з поняттям фінансової безпеки, типами ризиків та методами управління ними, із зазначенням як традиційних, так і сучасних (онлайн-шахрайство, крадіжка персональних даних, фінансові піраміди тощо).
- Проведіть аналіз актуальних випадків фінансових шахрайств. Створіть ризик-матрицю для оцінки потенційних загроз у різних сферах фінансової діяльності.
- Підготуйте звіт (2–3 сторінки) з рекомендаціями з профілактики фінансових ризиків і запобігання шахрайським схемам.

Тема №6. Біржова діяльність

Завдання:

- Дослідіть основні типи бірж (фізичні, електронні), механізми роботи ринку Форекс та принципи визначення валютного курсу.
- Проведіть аналіз технічного та фундаментального методів аналізу фінансових ринків на прикладі одного або декількох обраних активів чи валютних пар.
- Підготуйте звіт (2–3 сторінки) з висновками щодо впливу біржових показників на прийняття інвестиційних рішень, доповнений графіками або схемами.

Тема №7. Інвестиційна діяльність домогосподарств

Завдання:

- Проаналізуйте джерела заощаджень домогосподарств, психологічні аспекти інвестування та особливості оцінки вартості грошей у часі.
- Розробіть інвестиційний портфель для умовного інвестора, враховуючи розподіл активів між акціями, облігаціями та іншими цінними паперами, а також визначення ризиків і потенційного доходу.
- Підготуйте короткий звіт (2–3 сторінки) з описом методики формування портфеля, аналізом ризиків та рекомендаціями щодо оптимізації інвестиційної діяльності домогосподарств.

Тема №8. Страхування

Завдання:

- Вивчіть основні поняття та види страхування: особисте страхування, страхування відповідальності, майна та життя.
- Проаналізуйте умови, правила та особливості страхових продуктів, розгляньте приклади з ринку страхових послуг.
- Створіть порівняльну таблицю, що демонструє характеристики різних видів страхування.
- Підготуйте звіт (2–3 сторінки) з висновками щодо ролі страхування у забезпеченні фінансової безпеки домогосподарств, враховуючи сучасні виклики та особливості страхової діяльності.

Форми та методи навчання

1. **Проблемно-орієнтоване навчання (Problem-Based Learning)** Студенти працюють над вирішенням реальних фінансових задач (наприклад, аналізу фінансових криз чи складання бюджету домогосподарства) у малих групах. Цей підхід формує навички критичного мислення, самостійного пошуку інформації та прийняття рішень у складних економічних ситуаціях.

2. **Фліп-клас (Flipped Classroom)** Теоретичний матеріал засвоюється самостійно за допомогою онлайн-лекцій, статей та відеоматеріалів, а аудиторний час використовується для дискусій, кейс-аналізів та вирішення практичних завдань. Такий формат стимулює активну участь студентів, дозволяючи їм самостійно обирати темп навчання та глибше опанувати матеріал.

3. **Аналіз кейс-стаді (Case Study Method)** Використання конкретних прикладів з практики (фінансові кризи, успішні стратегії бюджетування, фінансові шахрайства) дозволяє студентам аналізувати реальні ситуації, будувати аргументовані висновки та порівнювати альтернативні рішення. Цей метод сприяє розвитку здатності інтегрувати теоретичні знання із практичним досвідом.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Форма підсумкового контролю – залік. Освітня компонента оцінюється за національною та 100 бальною шкалою. Здобувачі вищої освіти: отримують від викладача та/або силабус інформацію про порядок здійснення семестрового поточного та підсумкового контролів на початку вивчення освітньої компоненти; семестровий поточний контроль передбачає перевірку практичних робіт та самостійної роботи студентів, результатів тестування модульних контролів на університетській платформі MOODLE.

Посилання на нормативні документи, що регламентують проведення поточного та підсумкового контролів знань студентів, можливість їм подання апеляції: <https://ep3.nuwm.edu.ua/25889/>.

Контрольні завдання для семестрового підсумкового контролю складаються у кількості, достатній для досягнення максимальної об'єктивності оцінки рівня підготовленості здобувача вищої освіти, що проходить контроль, але не менше 100 завдань на 1 кредит.

Розподіл балів:

Тема	Лекції	Практичне заняття	Самостійна робота
Змістовний модуль 1			
Тема №1. Фундаментальні економічні поняття	-	-	0-4
Тема №2. Власні фінанси	-	0-4	0-4
Тема №3. Банківські та небанківські інструменти	-	0-4	0-4
Тема №4. Державні фінанси	-	0-4	0-4
Разом змістовний модуль 1	-	0-12	0-16
Модульний контроль 1	0-20		
Змістовний модуль 2			
Тема №5. Фінансова безпека	-	0-4	0-4
Тема №6. Біржова діяльність	-	0-4	0-4
Тема №7. Інвестиційна діяльність домогосподарств	-	0-4	0-4
Тема №8. Страхування	-	0-4	0-4
Разом змістовний модуль 2	-	0-16	0-16
Модульний контроль 2	0-20		
Разом освітня компонента	0-100		

Максимальна кількість балів, яку студент може одержати за виконання практичного заняття складає 4,0 бали, оцінювання здійснюється за наступними критеріями:

1. **Виконання практичного завдання – до 2,0 балів**
 - **Повнота виконання** (1,0 бал): Студент повністю виконав всі поставлені завдання відповідно до методичних рекомендацій.
 - **Якість та точність** (1,0 бал): Результати є коректними, використовуються належні методи та інструменти, відповідають меті заняття.
2. **Розуміння та застосування теоретичного матеріалу – до 1,0 бала**
 - **Глибина розуміння** (0,5 бала): Студент демонструє чітке розуміння теоретичних концепцій, пов'язаних з темою заняття.
 - **Здатність до аналізу та синтезу** (0,5 бала): Вміння застосовувати теорію на практиці, робити обґрунтовані висновки та пропозиції.
3. **Активність та участь у занятті – до 0,5 бала**
 - **Ініціативність** (0,25 бала): Студент проявляє активність, задає питання, вносить конструктивні пропозиції.
 - **Співпраця в команді** (0,25 бала): Ефективна робота в групі, взаємодія з іншими студентами, сприяння спільному результату.
4. **Оформлення та презентація результатів – до 0,5 бала**

- **Якість оформлення** (0,25 бала): Дотримання вимог до оформлення звіту або презентації, логічна структура, грамотність.
- **Візуалізація даних** (0,25 бала): Використання графіків, схем, таблиць для наочного представлення результатів.

Загальна сума балів за практичне заняття – до 4,0 балів

Примітки:

- **Відмінне виконання** (3,5–4,0 бали): Студент повністю та якісно виконав завдання, продемонстрував глибокі знання, був активним та професійно оформив результати.
- **Добре виконання** (2,5–3,49 бали): Завдання виконано з незначними недоліками, теоретичні знання достатні, активність була помірною, оформлення в основному відповідає вимогам.
- **Задовільне виконання** (1,5–2,49 бали): Є помилки у виконанні завдання, теоретичні знання поверхневі, низька активність, оформлення частково не відповідає вимогам.
- **Незадовільне виконання** (0–1,49 бали): Завдання не виконано або виконано з суттєвими помилками, відсутнє розуміння теорії, пасивність на занятті, невідповідне оформлення.

Максимальна кількість балів, яку студент може одержати за виконання самостійної роботи складає 4 бали, оцінювання здійснюється за наступними критеріями:

1. Якість виконаної роботи – до 2,0 балів

- **Глибина опрацювання матеріалу** (1,0 бал): Студент детально вивчив тему, використав різноманітні та актуальні джерела інформації, продемонстрував розуміння складних аспектів питання.
- **Аналіз та синтез інформації** (1,0 бал): Робота містить власний аналіз, порівняння різних точок зору, узагальнення даних, логічні висновки.

2. Самостійність та оригінальність підходу – до 1,0 бала

- **Самостійність виконання** (0,5 бала): Завдання виконано без сторонньої допомоги, відсутні ознаки плагіату, студент самостійно організував роботу над матеріалом.
- **Креативність та інноваційність** (0,5 бала): Виявлено оригінальний підхід до вирішення завдання, запропоновано нові ідеї або рішення, неординарний погляд на проблему.

3. Структурованість та логічність викладу – до 0,5 бала

- **Чітка структура роботи** (0,25 бала): Наявність змісту, вступу, основної частини, висновків та списку використаних джерел. Послідовність та логічність подання матеріалу.
- **Ясність та доступність викладу** (0,25 бала): Матеріал подано зрозумілою мовою, терміни визначені, аргументація переконлива.

4. Оформлення та презентація результатів – до 0,5 бала

- **Відповідність вимогам оформлення** (0,25 бала): Дотримано стандартів академічного письма, правильне оформлення посилань та бібліографії, стандартизація шрифту та інтервалів.
- **Мовна грамотність** (0,25 бала): Відсутність орфографічних, граматичних та стилістичних помилок, використання професійної термінології.

Загальна сума балів за самостійну роботу – до 4,0 балів

Примітки:

- **Відмінне виконання** (3,5–4,0 бали): Робота відповідає всім критеріям на високому рівні, демонструє глибоке розуміння теми, самостійність, оригінальність та бездоганне оформлення.
- **Добре виконання** (2,5–3,49 бали): Робота якісна, але може містити незначні недоліки в аналізі або оформленні; загалом відповідає вимогам.
- **Задовільне виконання** (1,5–2,49 бали): Робота має певні недоліки в змісті, аналізі або оформленні; демонструє базове розуміння теми.

Незадовільне виконання (0–1,49 бали): Робота не відповідає основним вимогам, містить суттєві помилки або плагіат, відсутнє самостійне опрацювання матеріалу.

В заліковій відомості результати навчання проставляються за двома шкалами - 100-бальною та національною.

Шкала оцінювання змістовних модульних контролів: змістовний модуль №1 – 20 балів; змістовний модуль №2 – 20 балів. Всього за змістовні модулі 1,2 – 40 балів.

Структура оцінки поточного контролю (модулі 1, 2) та підсумкового контролю знань (залік) здійснюється за трьома рівнями (1 – достатній рівень складності, 2 – вище достатнього рівня складності, 3 – високий рівень складності), що відображено в таблицях.

Таблиця формування тестового завдання поточного контролю знань (змістовні модулі 1 і 2).

Рівень складності завдань	Загальна кількість завдань	Оцінка завдань, балів		Час на виконання, хвилин	
		за одне	загальна	на одне	загальний
Достатнього рівня складності	12	1	0-12	1,5	18
Вище достатнього рівня складності	5	1	0-5	2,5	12
Високого рівня складності	3	1	0-3	3,5	10
	20	X	0-20	X	до 40

Загальні вимоги до контрольних завдань семестрового підсумкового контролю у формі заліку.

Рівень складності завдань	Загальна кількість завдань	Оцінка завдань, балів		Час на виконання, хвилин	
		за одне	загальна	на одне	загальний
Достатнього рівня складності	30	0,9	0-27	1,5	45
Вище достатнього рівня складності	9	1	0-9	3	27
Високого рівня складності	1	4	0-4	8	8
	40	X	0-40	X	до 80 хвилин

В заліковій відомості результати навчання проставляються за двома шкалами - 100-бальною та національною.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
60-100	зараховано
0-59	не зараховано

Умови отримання додаткових балів:

- участь у науковій університетській конференції (підготовка доповіді за темами освітньої компоненти) до 5 балів;
- участь у Всеукраїнській науковій конференції (підготовка доповіді за темами освітньої компоненти) до 10 балів;
- підготовка наукової публікації за темою освітньої компоненти – до 15 балів.
- підготовка наукової роботи на конкурс наукових робіт за темою освітньої компоненти – до 15 балів.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна:

1. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: Навчальний посібник. / Керівники авторських колективів: від Проекту USAID «Трансформація фінансового сектору» Т.С. Грищенко, Ю.В. Вітка; від ДВНЗ «Університет банківської справи» Т.О. Смовженко, А.Я. Кузнєцова. Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 272 с.

2. Ясинська Н. А. Управління особистими фінансами: навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 356 с.

3. Фінансова грамотність: інтерактив. електрон. посіб. / авт. кол.; за ред. Т. С. Смовженко; М-во освіти і науки України. Київ, 2014. 1 електрон. диск.

4. Фінансова грамотність: підручник / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. Київ, 2014. 316 с.

5. Фінансово-економічна грамотність: підручник: у 2-х ч. / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. Київ: Кондор, 2017. Ч. 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України. 1024 с.

6. Фінансово-економічна грамотність: підручник: у 2-х ч. / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. Київ : Кондор, 2018. Ч. 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки. 400 с.

Допоміжна:

7. Raman Keane. Financial Literacy for Young Adults Simplified: Discover How to Manage, Save, and Invest Money to Build a Secure & Independent Future. Independent Publisher. ISBN: 9798989197200. 2023. 152 p.

8. Asta Zokaityte. Financial Literacy Education: Edu-Regulating Our Saving and Spending Habits. Palgrave MacMillan. ISBN: 9783319855455. 2018. 303 p.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олексі Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (<http://www.nuwm.edu.ua/MySql/>).

2. Цифровий репозиторій НУВГП / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ep3.nuwm.edu.ua>.

3. YouTube Канал освітньої програми «Біотехнології, біоробототехніка та біоенергетика» [YouTube Channel Biotech NUWEE](#).

4. ResearchGate: [ResearchGate](#) - Соціальна мережа для вчених і дослідників, де можна знайти наукові статті.

5. Google Scholar: [Google Scholar](#) - Пошукова система для наукової літератури.

6. Bioenergy International. Посилання: [Bioenergy International](#).

7. National Center for Biotechnology Information (NCBI). Посилання: [NCBI - National Center for Biotechnology Information](#).

8. European Federation of Biotechnology (EFB). Посилання: [EFB - European Federation of Biotechnology](#).

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

1. **Підприємницьке мислення.** Розвиток здатності генерувати інноваційні фінансові ідеї, оцінювати економічну доцільність проектів та аналізувати ринкові можливості.

2. **Адаптивність.** Гнучкість у реагуванні на змінні економічні умови, розуміння динаміки фінансових ринків і швидка адаптація до нових викликів.

3. **Емоційна стійкість.** Здатність управляти стресом у ситуаціях фінансових ризиків чи невизначеності, зберігати спокій і приймати обдумані рішення.

4. **Уміння вести переговори.** Розвиток навичок компромісу та ефективної комунікації для досягнення взаємовигідних умов співпраці та фінансових угод.

5. **Етична свідомість.** Формування відповідального ставлення до фінансових рішень, розуміння соціальних наслідків економічних дій та дотримання етичних норм у роботі з фінансами.

Ці навички не лише сприяють глибшому розумінню фінансових процесів, але й сприяють загальному розвитку особистості, що є важливим для успішної професійної діяльності у сфері біотехнологій, біоробототехніки та біоенергетики.

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості та реалізація повторного вивчення дисципліни здійснюються згідно з «Порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП». Посилання на відповідний документ: <https://ep3.nuwm.edu.ua/25072/>.

Процедура перездачі модулів здійснюється згідно з: <https://ep3.nuwm.edu.ua/25889/>.

Оголошення стосовно термінів здачі частин освітньої компоненти публікуються на сторінці даної дисципліни на платформі MOODLE.

Неформальна та інформальна освіта

Неформальна освіта:

1. Вебінари та онлайн-курси:

- Coursera, edX, Udacity.
- Вебінари від провідних компаній та університетів: Презентації та семінари, які проводять експерти галузі.

2. Конференції та семінари:

- Наукові та професійні конференції: Участь у заходах, де обговорюються новітні розробки та дослідження
- Семінари і майстер-класи: Практичні заняття, які проводять фахівці з індустрії.

3. Менторинг та наставництво:

- Співпраця з наставниками: Спілкування та обмін досвідом з досвідченими професіоналами.
- Індивідуальні консультації: Обговорення проектів та кар'єрних планів з експертами.

4. Хакатони та конкурси:

- Участь у хакатонах.
- Конкурси стартапів: Презентація своїх ідей та отримання зворотного зв'язку від інвесторів та експертів.

Інформальна освіта:

1. Самоосвіта:

- Книги та журнали: Читання наукової та технічної літератури, статей у фахових журналах.
- Онлайн-ресурси та блоги: Слідкування за новинами та статтями в інтернет-виданнях та блогах.

2. Спільноти та форуми:

- Онлайн-спільноти: Участь у дискусіях на платформах, таких як Stack Overflow, ResearchGate, LinkedIn.
- Форуми та групи в соціальних мережах: Обговорення актуальних тем та обмін досвідом з іншими фахівцями.

3. Відеоматеріали:

- YouTube-канали: Перегляд навчальних відео та лекцій від фахівців.
- Платформи з навчальним контентом: Використання ресурсів, таких як Khan Academy, для поглиблення знань.

4. Підписки на наукові публікації та новини галузі:

- Новини: Слідкування за останніми дослідженнями та відкриттями.
- Підписки на журнали: Читання фахових журналів для отримання нових знань і розширення кругозору.

При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з результатами ОК/програмними результатами навчання.

Правила академічної доброчесності

Академічна доброчесність є фундаментальною складовою освітнього процесу та професійної діяльності в галузі біотехнологій та біоінженерії. Дотримання етичних норм та принципів академічної доброчесності забезпечує якісну освіту, формує високі моральні стандарти та сприяє розвитку компетентностей, необхідних для успішної професійної діяльності.

1. Перевірка навчальних завдань на плагіат.

Звіти робіт:

• Унікальність роботи: Усі письмові роботи повинні бути оригінальними та виконаними особисто здобувачем освіти.

• Правильне цитування: При використанні чужих ідей, даних або цитат необхідно обов'язково робити відповідні бібліографічні посилання згідно з

вимогами ДСТУ 8302:2015.

• Самоплагіат: Повторне використання власних робіт без належного посилання також вважається порушенням академічної доброчесності.

2. Поведінка в аудиторії та недопущення списування та обману.

Поведінка під час лекцій та практичних занять:

• Активна участь: Студенти заохочуються до активної участі в обговореннях, задавання питань та внесення власних ідей.

• Поважне ставлення: Необхідно дотримуватися етичних норм спілкування, поважати думки викладача та колег.

• Заборона використання заборонених засобів: Під час занять забороняється використання мобільних телефонів, планшетів та інших пристроїв без дозволу викладача.

Недопущення списування та обману:

• Індивідуальне виконання завдань: Усі контрольні роботи, тести та екзамени повинні виконуватися самостійно.

• Заборона використання допоміжних матеріалів: Під час контрольних заходів забороняється використання шпаргалок, підручників, електронних пристроїв (якщо це не передбачено викладачем).

• Недопущення передачі інформації: Забороняється спілкування з іншими здобувачами освіти під час контрольних заходів з метою отримання або передачі інформації.

3. Санкції за порушення норм академічної доброчесності.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються:

• Плагіат: Використання чужих ідей, текстів або результатів досліджень без належного посилання.

• Списування: Виконання завдань шляхом копіювання відповідей від інших осіб або джерел.

• Фабрикація та фальсифікація даних: Вигадування або змінення даних в роботах.

• Обман: Надання неправдивої інформації щодо обставин виконання завдань.

• Корупційні дії: Пропозиція, надання або отримання неправомірної вигоди з метою впливу на результати оцінювання.

Можливі санкції:

• За плагіат або списування:

• Перше порушення: Анулювання результату роботи (оцінка "0" балів) з можливістю повторного виконання завдання за рішенням викладача.

• Повторне порушення: Анулювання результату роботи без права повторного виконання; попередження або догана; зниження підсумкової оцінки.

• За серйозні порушення (фабрикація, фальсифікація даних, корупція):

• Анулювання результатів навчання за освітньою компонентою.

• Порушення питання про відрахування з університету згідно з внутрішніми нормативними документами.

• Повідомлення адміністрації закладу освіти та відповідних комісій з академічної етики.

• За недобросовісну поведінку під час контрольних заходів:

• Видалення з аудиторії з анулюванням результату роботи.

• Попередження з внесенням запису до особистої справи.

Здобувачі освіти зобов'язані:

• Дотримуватися принципів академічної доброчесності в усіх видах навчальної діяльності.

• Ознайомитися з нормативними документами, що регламентують академічну доброчесність у закладі освіти.

• Повідомляти викладача або адміністрацію про відомі випадки порушень академічної доброчесності.

4. Рекомендації для здобувачів освіти:

• Плануйте свій час: Розподіляйте навантаження, щоб встигнути виконати завдання самостійно та якісно.

• Звертайтеся за допомогою: У разі труднощів з розумінням матеріалу звертайтеся до викладача або колег.

• Використовуйте надійні джерела: При підготовці робіт опирайтеся на наукові джерела та коректно їх цитуйте.

• Уникайте недобросовісної поведінки: Пам'ятайте про наслідки порушення правил академічної доброчесності.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись академічної доброчесності, основи якої викладено в наступних документах: 1. Стаття 42. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> . 2. Стаття 1. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> . 3. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/28552/> .

Вимоги до відвідування

1. Вимоги до відвідування занять:

Обов'язковість відвідування:

- Відвідування лекцій, практичних занять є важливим для якісного засвоєння матеріалу та досягнення заявлених компетентностей.
- Студентам рекомендується брати активну участь у всіх формах аудиторних занять.

Пунктуальність:

- Студенти повинні приходити на заняття завчасно, щоб розпочати їх вчасно.
- Запізнення можуть завадити нормальному проведенню заняття.

2. Порядок відпрацювання пропущених занять:

Об'єктивні причини пропуску:

- Лікарняний лист: У випадку хвороби студент повинен надати офіційну медичну довідку.
- Академічна мобільність: Якщо студент бере участь у програмі академічної мобільності, необхідно заздалегідь узгодити графік та порядок відпрацювання з викладачем.

Інші поважні причини: Сімейні обставини, офіційні заходи тощо повинні підтверджуватися відповідними документами.

Відпрацювання пропущених занять:

Лекції:

- Студент повинен ознайомитися з пропущеним матеріалом самостійно, використовуючи надані навчальні матеріали.
- Можлива консультація з викладачем за домовленістю.

Практичні заняття:

- Відпрацювання пропущених практичних занять здійснюється за індивідуальним графіком, узгодженим з викладачем.
- Студент отримує індивідуальне завдання, яке відповідає тематиці пропущеної роботи.

3. Порядок отримання індивідуальних завдань:

Звернення до викладача:

- Студент повинен особисто звернутися до викладача для отримання індивідуального завдання.
- Це можна зробити під час занять, на консультації або через електронну пошту.

Терміни виконання:

- Терміни виконання індивідуальних завдань встановлюються викладачем і повинні бути дотримані студентом.
- Несвоєчасне виконання може вплинути на підсумкову оцінку.

Форма звітування:

- Виконані завдання здаються у встановленому викладачем форматі (письмово, електронною поштою тощо).
- Можливе проведення додаткової співбесіди або презентації результатів.

4. Додаткові положення:

Консультації з викладачем:

- Студенти можуть звертатися до викладача за консультаціями щодо навчального матеріалу, виконання завдань, відпрацювання пропущених занять.
- Графік консультацій та контактна інформація надаються на першому занятті або розміщуються на навчальній платформі.

Самостійна робота:

- Студенти повинні відповідально ставитися до самостійної роботи, що складає значну частину освітньої компоненти (108 години).

Автор
Доцент

Олександр ГРИЦИНА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №846
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100